

УДК 330.322.54(477)

ПРОБЛЕМА ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УМОВАХ ВІЙНИ

Петро Віблій; Юлія Корнійчук

Національний університет «Львівська політехніка», Львів, Україна

Резюме. Досліджено проблеми залучення іноземних інвестицій до економіки України через механізми страхування в умовах економіки війни та розкрито складові збільшення привабливості інвестиційного ринку, серед яких: активна зовнішня політика керівництва країни, що виявляється в основних політичних та економічних подіях в Україні, активне та багатостороннє підтримання світовими лідерами та країнами протистояння України російській агресії, авторитет Президента України на світовій арені; реформування української судової та податкової системи; активний пошук сучасних платформ та інноваційних інструментів для залучення іноземних інвестицій. Систематизовано основні негативні та проблемні чинники, що впливають на процес залучення інвестицій в економічний розвиток України, серед яких функціонування економіки в умовах війни, відсутність гарантій на державному рівні та системи захисту іноземних інвестицій. Проблема залучення іноземних інвестицій в умовах війни є складним завданням для будь-якої країни. Воєнний конфлікт створює низку негативних факторів, які можуть відлякувати іноземних інвесторів і порушити економічний клімат. Воєнний конфлікт призводить до нестабільності в політичній та економічній сферах. Інвестори відчувають ризик вкладень у країну, де відсутні чіткі перспективи для подальшого розвитку та відновлення. Іноземні інвестори стурбовані питанням безпеки своїх інвестицій та персоналу. Ризик може бути пов'язаний як з безпосередніми наслідками воєнного конфлікту, так і з подальшою нестабільністю після завершення війни. Воєнний конфлікт зазвичай призводить до руйнування інфраструктури, зменшення виробничої активності та загальної економічної депресії, що робить країну менш привабливою для інвесторів. Умови війни можуть призвести до порушення правових норм та відсутності ефективного правового захисту для іноземних інвесторів. Воєнний конфлікт може призвести до значного збільшення витрат на оборону, що може викликати фінансові труднощі для уряду й призвести до інфляції та інших проблем в економіці. Для розв'язання цих проблем і повернення іноземних інвестицій в умовах війни, країна повинна вжити заходи щодо забезпечення стабільності, покращення безпеки, розроблення ефективних заходів правового захисту та відновлення економіки. Здійснення таких заходів може допомогти відновленню довіри інвесторів та стимулюванню економічного розвитку.

Ключові слова: інвестиційний ринок, іноземні інвестиції, економіка війни, інвестиційна привабливість, інвестиційні ризики.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.02.155

Отримано 22.01.2024

UDC 330.322.54(477)

THE PROBLEM OF ATTRACTING FOREIGN INVESTMENTS IN THE CONDITIONS OF WAR

Petro Viblyi; Yulia Korniichuk

National University «Lviv Polytechnic», Lviv, Ukraine

Summary. The article examines the problems of attracting foreign investment to the economy of Ukraine through insurance mechanisms in the conditions of the war economy and reveals the components of increasing the attractiveness of the investment market, including the active foreign policy of the country's leadership, which is manifested in the main political and economic events in Ukraine, active and multilateral support by the world leaders and countries of Ukraine's resistance to Russian aggression, the authority of

the President of Ukraine on the world stage; reforming the Ukrainian judicial and tax system; active search for modern platforms and innovative tools for attracting foreign investment. The main negative and problematic factors affecting the process of attracting investments in the economic development of Ukraine are systematized, including the functioning of the economy in war conditions, the lack of guarantees at the state level, and the system of protection of foreign investments. The problem of attracting foreign investment in the conditions of war is a difficult task for any country. The military conflict creates a number of negative factors that can scare away foreign investors and disrupt the economic climate. Military conflict leads to instability in the political and economic spheres. Investors feel the risk of investing in a country where there are no clear prospects for further development and recovery. Foreign investors are concerned about the security of their investments and personnel. The risk can be related both to the immediate consequences of the military conflict and the subsequent instability after the end of the war. Military conflict usually results in the destruction of infrastructure, reduced industrial activity, and general economic depression, making the country less attractive to investors. Conditions of war may lead to violations of legal norms and a lack of effective legal protection for foreign investors. A military conflict can lead to a significant increase in defense spending, which can cause financial difficulties for the government and lead to inflation and other problems in the economy. To solve these problems and attract foreign investment in the conditions of war, the country must take measures to ensure stability, improve security, develop effective legal protection measures, and restore the economy. Implementation of such measures can help restore investor confidence and stimulate economic development.

Key words: investment market, foreign investments, war economy, investment attractiveness, investment risks.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.02.155

Received 22.01.2024

Постановки проблеми. В умовах воєнного стану, коли країна перебуває на стадії використання всіх критичних запасів державного бюджету, залучення іноземного, додаткового капіталу є питанням виживання держави, тому створення та підтримання сприятливого, якісного та ефективного інвестиційного ринку – одна із заповнених конкурентоспроможного сектора економіки України. Найбільш чутливим питанням є безпека інвестицій під час і після війни. Це один із факторів, який найбільше відлякує інвесторів. Залучення іноземного капіталу без ризиків для інвесторів – одна з прапорців діяльності українських економістів за нинішніх умов, тому можна зробити висновок, що вирішення проблеми повинен стати захист закордонного капіталу, що сприятиме довірі та активності потенційних інвесторів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інвестиційний ринок України є об'єктом дослідження багатьох учених, а конкретно проблеми залучення іноземних інвестицій були розглянуті такими українськими вченими, як: А. Пересада, Н. Татаренко, М. Денисенко, Я. Жалило. Дослідження цих науковців свідчать про те, що політика залучення іноземних інвестицій в Україну не повністю є ефективною, оскільки на розподіл іноземного капіталу в Україні впливають негативні політичні та економічні чинники. Тому подальших досліджень потребують питання надійних механізмів захисту іноземних інвестицій з метою покращення інвестиційної привабливості України.

Метою дослідження є аналізування тенденцій та перспектив залучення іноземних інвестицій в умовах війни.

Постановка завдання – аналіз розвитку страхування іноземного капіталу в Україні та його вплив на інвестиційну привабливість України. Залучення іноземного капіталу в умовах війни. Вплив воєнних дій (воєнного стану) на діяльність іноземних інвесторів на ринку України та перспективи розвитку економіки через приплив іноземних інвестицій.

Виклад основного матеріалу. Ефективне реформування, структурна трансформація та створення конкурентного середовища в українській економіці не можливі без процесу відтворення, який відбувається лише на основі інвестицій. Чим активніший інвестиційний процес, тим швидше відбувається відтворення та ефективніша ринкова трансформація [3].

Незаперечним фактом є обережність та ретельність підходу іноземних інвесторів до вибору інвестиційного об'єкта через низку обов'язкових та бажаних критеріїв інвестиційного об'єкта, що вказують на рентабельність та раціональність угод. Через спостереження та оцінювання наявних тенденцій розвитку ринку інвестицій, захисту та гарантування інвестиційних угод та страхування капіталу інвестори низько оцінюють привабливість інвестиційного сектора економіки держави.

Інвестиційна привабливість України мала багато проблем та недоліків, через які потенційні іноземні інвестори мали сумніви щодо капіталовкладення у державу. Після пандемії Covid-19 та повномасштабного вторгнення російської федерації економіка України має неабиякий негативний вплив на розвиток інвестиційного ринку та залучення фінансових ресурсів. Прояви війни відлякують потенційних інвесторів та вносять свої негативні корективи в економіку країни, серед яких варто відзначити: порушення міжнародної логістики через руйнації та закриття аеропортів, портів, закриті кордони; масове переміщення населення, яке спричинено активними бойовими діями на більшості територій України. Така негативна тенденція утворює економічні загрози для інвестування в будь-які проєкти країни через ризики їх замороження або зриву, логістичні проблеми в діяльності міжнародних компаній на території України, що є наслідком військової агресії росії. Зниження економічних показників та потенціалу економічного розвитку не тільки регіонів України з активними бойовими діями, а й держави в цілому, що негативно впливає на інвестиційну привабливість. Україна переживає важку економічну ситуацію, в якій проблема залучення іноземного капіталу відіграє ключову роль у підтриманні функціонування держави як економічного суб'єкта.

Другою важливою перешкодою іноземним капіталовкладенням стає відсутність захисту й страхування іноземного капіталу. Український інвестиційний ринок не має досконалої інституційної системи страхування воєнних ризиків та інвестиційних проєктів. Негативна судова практика та недосконала система банківських гарантій іноземних вкладів ставить під сумнів рішення інвестування іноземних інвесторів.

Прямі іноземні інвестиції – це довготермінове інвестування матеріальних ресурсів у національну економіку компанією-нерезидентом (наприклад, з метою організації або створення компанії). Обчислюється в мільйонах доларів США.

Прямі іноземні інвестиції є найбільш бажаною формою капіталовкладень для країн, що розвиваються, оскільки дозволяють реалізувати масштабні проєкти. Крім того, в країну заходять нові технології, нові методи управління бізнесом тощо [4].

За даними платіжного балансу, опублікованого на сайті Національного банку, чистий приплив прямих іноземних інвестицій у 2022 році був оцінений в 623 млн дол. США (табл. 1). За 2021 рік чистий приплив становив 6,885 млрд дол. США (у тому числі реінвестування доходів – 4,9 млрд дол. США).

Таблиця 1. Прямі іноземні інвестиції в Україні в 2022 р. (млн дол. США)

2022	Прямі іноземні інвестиції в Україну	Прямі іноземні інвестиції з України	Сальдо
I кв.	-470	107	-577
II кв.	260	-26	+286
III кв.	410	78	+332
IV кв.	476	185	+291
За рік	1152	529	+623

Джерело: сформовано на основі [4].

Аналізуючи дані, опубліковані Міністерством фінансів України, можна зазначити значний приплив іноземних інвестицій за IV квартал 2022 року. Збільшення надходжень зумовлене вдалою стратегією уряду в питанні залучення іноземних інвестицій через низку вищезазначених проєктів.

Порівнюючи показники прямих іноземних інвестицій у 2021, 2022 та 2023 роках можна зазначити, що значення мали тенденцію до зменшення майже у 8 разів (табл. 2), що зумовлено негативними факторами, а саме, порушення логістики, тимчасова окупація деяких територій України, значна еміграція громадян, закриття кордонів тощо, котрі спричинені повномасштабним вторгненням РФ.

Таблиця 2. Прямі іноземні інвестиції в Україну у 2021–2023 рр. (млн дол. США)

Рік	Прямі іноземні інвестиції в Україну	Прямі іноземні інвестиції з України	Сальдо	
2021	6687	-198	+6885	-824,7 %
2022	1152	529	623	-91,0 %
2023	4095	6	+4089	+556,3 %

Джерело: сформовано на основі [4].

Однозначно, багато країн цивілізованого світу висловили готовність сприяти післявоєнній відбудові України з перспективою членства в ЄС. Це, безперечно, додає нам впевненості у завтрашньому дні. Але національна економіка зараз повинна виконувати свою функцію. Адже це основа для підтримання наших героїчних захисників і процвітання нашого народу [2].

Після війни, розв'язаної росією, Україна потребуватиме великої кількості грошей, щоб повернути економіку країни до прийняттого рівня. Міністерство економіки оцінює приблизні інвестиційні потреби України в 70–80 мільярдів доларів США на рік. Станом на 1 червня 2022 року Україна потребувала 350 мільярдів доларів США на реконструкцію та відновлення згідно зі Звітом Світового банку про експрес-оцінювання збитків та реконструкцію. Набутий Україною у червні 2022 р. статус кандидата на вступ до ЄС, надав Україні низку переваг: доступ до європейських структур, фінансову допомогу та підтримання у вигляді грантів, кредитів. Позитивним є те, що Україна здійснює необхідні кроки, ухвалює законодавство для набуття членства у Євросоюзі.

Діяльність уряду у вирішенні проблеми іноземного капіталовкладення, безумовно, є ключовою в стратегії покращення розвитку ринку інвестицій в цій важкій кризі. Денис Шмигаль – голова Уряду, заявляє, що фінансові вливання в економіку країни повинні були зроблені вже до кінця 2022 року. Уряд розробив пілотний проект зі страхування воєнних ризиків, який реалізується Україною у співпраці з Багатостороннім агентством з гарантування інвестицій (MIGA) Групи Світового банку. MIGA (Multilateral Investment Guarantee Agency) залучила 30 млн доларів на даний проект. Аносування Міністерством економіки запуску кількох інвестиційних проектів під патронатом MIGA до кінця 2023 дало надію на покращення інвестиційної ситуації країни.

Також як один із прикладів залучення іноземного капіталу під час війни необхідно зазначити банк «Львів», який залучив 15 мільйонів доларів США від Фінансової корпорації розвитку США (DFC) та Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) для покриття кредитного ризику українських компаній. Водночас DFC надасть українським компаніям кредити в розмірі від 1 мільйона до 1 мільярда доларів США на окремі проекти. Агентство оголосило про свою готовність надати допомогу Україні відновити інфраструктуру та прискорити відновлення економіки. 12 грудня Кабінет Міністрів підписав у Парижі угоду з корпорацією IFC Групи Світового банку, яка діятиме як стратегічний радник, допомагаючи Уряду створити умови для збільшення приватних інвестицій у відновлення.

Примітним з точки зору перспектив залучення іноземних інвестицій в економіку країни воєнного часу стало також підписання в листопаді Міністерством економіки меморандуму про взаєморозуміння з однією з найбільших у світі інвестиційних компаній

BlackRock. Експерти цієї американської компанії консультуватимуть українських урядовців з питань створення дорожньої карти для впровадження інвестиційної платформи, яка насамперед залучатиме приватний капітал.

Великі іноземні компанії, особливо ті, що працюють в Україні, мають можливість інвестувати безпосередньо в країну. Однак є багато інвесторів, які хочуть брати участь у майбутньому економічному зростанні країни, але не мають відповідної команди або інфраструктури. Тому фонди BlackRock можуть бути гарним варіантом для них. Однак є багато інвесторів, які хочуть брати участь у майбутньому економічному зростанні країни, але не мають відповідної команди або інфраструктури. Тому фонди BlackRock можуть бути гарним варіантом для них.

Advantage Ukraine – платформа залучення іноземних інвестицій, яку у вересні на відкритті торгів Нью-Йоркської фондової біржі представив президент Володимир Зеленський. Платформа містить перелік інвестиційних проектів та можливостей у десяти секторах економіки. Це – оборонна промисловість, металургія та металообробка, сільське господарство, енергетика, фармацевтика, природні ресурси, логістика та інфраструктура, промислове виробництво, меблі та деревообробка, інноваційні технології. Загальний потенціал цих проектів перевищує 400 мільярдів доларів США. У Міністерстві економіки запевняють, що з моменту запуску платформи вони отримали понад 500 запитів щодо інвестиційних можливостей, проектних пропозицій та ділового співробітництва. За статистикою, найбільшу зацікавленість виявили потенційні інвестори зі США, Великої Британії, Німеччини, Данії та Бельгії.

З огляду на це, Кабінет Міністрів невдовзі повинен представити результати перших пілотних проектів із залучення іноземних інвестицій. Він також має продемонструвати результати в інших сферах, таких, як боротьба з корупцією, судова реформа та покращення бізнес-клімату. Ще одним важливим завданням є налагодження ефективного переговорного процесу щодо якнайшвидшого вступу України до ЄС. Цим Уряд продемонструє свій професіоналізм та здатність змінювати підходи до ведення бізнесу в надзвичайних обставинах [2].

Інвестори, в першу чергу, зацікавлені в галузях, які створюють високу додану вартість і продукція яких є конкурентоспроможною на світовому ринку. Україна визначила 10 секторів зі значним інвестиційним потенціалом.

Першим у даному списку найприбутковіших інвестиційних секторів є оборонно-промисловий комплекс, у якому розраховано \$43 млрд інвестиційного потенціалу. За останні 15 місяців війни Українська Армія отримала статус однієї із найбоєздатніших армій Європи. Саме тому сьогодні підтримка та продовження оснащення армії підсилює експортний потенціал країни.

Тим часом, металургія є одним із основних видів промислової діяльності в Україні й стала галуззю, що має стратегічне значення для майбутнього розвитку національної економіки: на неї припадає 16% загального обсягу промислового виробництва, п'ята частина товарного експорту, експортна виручка понад 10 мільярдів доларів США, понад 200000 робочих місць і близько 10% середньооблікової чисельності працюючих у секторі. Металургія та металообробка має оцінений потенційний обсяг інвестицій – 26 млрд доларів США, що, в свою чергу, є привабливим інвестиційним сектором. Україна має досвід високотехнологічних металургійних процесів і повного циклу виробництва титану та титановмісної продукції. Протягом багатьох років Україна займає провідне місце в галузі металургії в Європі, рейтинг може слугувати надійністю інвестиційного джерела для іноземних інвесторів. Вона може закріпитися на ринку заліза, прямого відновлення та зеленої металургії.

Ще одним потужним інвестиційним сектором стає енергетика, у якому потенційні інвестиції оцінюються експертами у \$177 млрд [3]. Зважаючи на те, що сьогодні світ

постає перед питанням відмови від російської «брудної» енергетики, ми могли б виробляти десятки і сотні гігават «зеленої» електроенергії та мільйони тонн «зеленого» водню. Таким чином, Україна могла б запропонувати Європі вигідну альтернативу.

Українські природні ресурси, які користуються попитом у світі, такі, як вугілля, залізна руда, природний газ, марганець, мідь, нафта й графіт тощо, мають високу концентрацію та знаходяться в безпосередній близькості одне від одного. Тому як інвестиційна галузь природні ресурси повинні займати провідне місце у рейтингу найбільших інвестиційних потенціалів, тому експерти розрахували потенційний обсяг інвестицій, який сягає 5,6 млрд доларів США.

Наступне місце в рейтингу припадає агропромислому комплексу, потенційні інвестиції якого оцінюють у \$34 млрд. В Україні агропромисловість займає особливо важливе місце в економіці держави. Саме у цій галузі зосереджено близько третини основних виробничих фондів. До війни найбільш стійкий сегмент економіки з погляду стабільності надходжень до бюджету був агропромисловий комплекс. Через велику територію України, наділену родючими чорноземами 42 млн гектарів землі використовувалося сільськогосподарським виробництвом. Хоча наслідки вторгнення несуть значні збитки для агропромисловості, Україна все ще залишається «житницею Європи». Тому підтримка збільшення потужності переробки та вдосконалення секторів з найбільшою доданою вартістю, такі, як виробництво м'яса, молока, молочних продуктів, садівництво тощо, буде вигідним джерелом інвестиційного прибутку для іноземного інвестора.

Географічне розташування України робить її важливим транзитним пунктом для торгівлі. Завдяки розгалуженій мережі залізничних, автомобільних, морських і річкових портів та аеропортів, логістика є одним з найважливіших секторів економіки. Тому інвестиційний потенціал сектора логістики та інфраструктури оцінюється у 123 млрд доларів США.

Україна має велику мережу машинобудівних підприємств, які виробляють турбіни та генератори, залізничний рухомий склад, гірничу та сільськогосподарську техніку, верстати, авіаційні двигуни та виробниче обладнання для легкої й харчової промисловості. Тому промислове виробництво відіграє важливу роль у функціонуванні економіки, адже інвестиційний потенціал оцінюється у 16 млрд доларів США [5].

Деревообробна та меблева промисловість, потенційний обсяг інвестицій якої сягає \$5 млрд, дає можливість Україні стати континентальною меблевою фабрикою [5]. Існує ресурсна база та сприятлива вищезазначена логістика для доставки готової продукції через вдале географічне розташування країни.

Фармацевтичний сектор України є одним з лідерів за обсягами інвестицій. Українські фармацевтичні компанії відповідають міжнародним стандартам, а більшість виробничих потужностей частково реконструйовані відповідно до вимог GMP. Саме тому близько 19 млрд доларів США інвестиційного потенціалу припадає саме на цю галузь.

ІТ-сектор України зазнав найменших втрат через війну, зберігши 95% своїх контрактів. Це означає, що він добре адаптувався до надзвичайно складних умов. Експорт комп'ютерних послуг зріс на 23% порівняно з 2022 роком. Українські ІТ-компанії залучили 350 мільйонів доларів США інвестицій, і, незважаючи на широкомасштабну війну, понад 80% компаній зберегли майже 100% своїх контрактів. Ці інвестиції дозволять перейти від ІТ-аутсорсингу до розроблення продуктів.

Інноваційні технології мають 11 млрд доларів США інвестиційного потенціалу. Ми є першою країною, яка має цифрове вирішення для більшості особистих офіційних та урядових документів. Україна посідає четверте місце у світі за обсягом фінансових операцій, що здійснюються через мобільні пристрої. Україна також четверта у світі за

кількістю користувачів криптовалют. Також варто зазначити, що наша країна випускає більше випускників з технічною освітою, ніж будь-яка інша європейська країна. В ІТ-секторі України працює 240000 спеціалістів [2]. Вони добре освічені, англійські та визнані в усьому світі. Україна посідає перше місце серед країн Центральної та Східної Європи у сфері досліджень і розроблення та ІТ-аутсорсингу. Відповідно, це збільшить капіталізацію та зробить ІТ-сектор ще більш конкурентоспроможним на світовому ринку.

Висновки. Слід зазначити, що високий інвестиційний ризик для потенційних іноземних інвесторів наразі зумовлений тим, що економічна система України функціонує в умовах воєнної економіки. Хоча тенденція іноземного інвестування в економіку країни є негативною, політичні та економічні кроки керівництва країни, єдність українського народу створюють позитивний імідж України на світовій арені й забезпечують сприятливі умови для залучення іноземних інвестицій в економіку країни у найближчій перспективі. В результаті проведеного дослідження варто узагальнити ключові фактори та напрямки, які потребують подальшого розвитку з метою покращення процесу залучення іноземного капіталу в економіку країни, а саме:

- сприятливі нормативно-правові умови для інвестиційної діяльності;
- верховенство права та прозорість бізнес-рішень;
- відновлення зруйнованих потужностей та розвиток потужної інноваційної інфраструктури (бізнес-інкубатори, промислові парки, кластери);
- продовження реформування судової системи. Незавершеність процесу реформування судової системи, що є суттєвою перешкодою не лише у залученні інвестиційних коштів в Україну, а й у досягненні цілей європейської інтеграції та вільного доступу до міжнародного економічного простору;
- запровадження механізмів державного страхування та інформаційного підтримання іноземних інвестицій у воєнний час;
- стандарти НАТО та інноваційні тренди, покладені в основу розвитку українського оборонно-промислового комплексу;
- активний пошук сучасних платформ та інноваційних інструментів залучення іноземних інвестицій.

Визначені фактори та напрями підвищення інвестиційної привабливості України, за умови своєчасної реалізації, можуть стати рушійною силою для припливу інвестицій в Україну. Тому важливим є проведення подальших наукових досліджень та обговорення на відповідних платформах розвитку.

Conclusions. Summarizing the research, it should be noted that the high investment risk for potential foreign investors is currently caused by the fact that the economic system of Ukraine functions in the conditions of a war economy. Although the trend of foreign investment in the country's economy is negative, the political and economic steps of the country's leadership and the unity of the Ukrainian people create a positive image of Ukraine on the world stage and provide favorable conditions for attracting foreign investment to the country's economy in the near future. As a result of the conducted research, it is worth summarizing the following key factors and directions that require further development in order to improve the process of attracting foreign capital to the country's economy, namely:

- favorable regulatory and legal conditions for investment activities,
- rule of law and transparency of business decisions;
- the restoration of destroyed capacities and development of powerful innovative infrastructure (business incubators, industrial parks, clusters);
- continuation of the reform of the judicial system. The incompleteness of the process of reforming the judicial system is a significant obstacle not only in attracting investment funds

to Ukraine but also in achieving the goals of European integration and free access to the international economic space;

- introduction of state insurance mechanisms and informational support for foreign investments in wartime;
- NATO standards and innovative trends, which are the basis for the development of the Ukrainian defense and industrial complex;
- active search for modern platforms and innovative tools for attracting foreign investment.

The identified factors and directions for increasing Ukraine's investment attractiveness, if implemented in a timely manner, can become a driving force for the inflow of investments into Ukraine, therefore it is important to conduct further scientific research and discussion on relevant development platforms.

Список використаних джерел

1. Про захист іноземних інвестицій на Україні: Закон України від 05.10.1991 р. № 1540а-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540%D0%B0-12/ed19911005> (дата звернення: 03.01.2024).
2. Гук О. В., Шендерівська Л. П., Мохонько Г. А. *Інвестування інноваційної діяльності: початковий посібник*. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2022. 186 с.
3. Медведкова Н. О. Український інвестиційний ринок. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/problems-zaluchennya-inozemnih-investitsiy-v-ukrainu-cherez-mehanizmi-strahuvannya.html> (дата звернення: 03.01.2024).
4. Міністерство фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/2022/> (дата звернення: 03.01.2024).
5. Панкова Л. І., Камалова-Кутинець О. М. Аналіз тенденцій та перспектив залучення іноземних інвестицій в умовах економіки війни. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-6-03-02> (дата звернення: 03.01.2024).

References

1. Pro zakhyst inozemnykh investytsiy na Ukrayini [On the Protection of Foreign Investments in Ukraine]: Law of Ukraine (1991). dated October 05, 1991 No. 1540a-XII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540%D0%B0-12/ed19911005> (accessed 03 January 2024).
2. Huk O. V., Shenderivska L. P., Mokhonko H. A. (2022). *Investuvannia innovatsiinoi diialnosti: nachalniy posibnyk* [Investing in innovative activity: a study guide]. Kyiv: KPI im. Ihoria Sikorskoho, Politekhnik. (In Ukrainian).
3. Medvedkova N. O. Ukrayins'kyu investytsiynny rynek [Ukrainian investment market]. Available at: <https://magazine.faaf.org.ua/problems-zaluchennya-inozemnih-investitsiy-v-ukrainu-cherez-mehanizmi-strahuvannya.html> (accessed 03 January 2024).
4. Ministry of Finance of Ukraine. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/2022/> (accessed 03 January 2024).
5. Pankova L. I., Kamalova-Kutynets O. M. Analiz tendentsiy ta perspektyv zaluchennya inozemnykh investytsiy v umovakh ekonomiky viyny [Analysis of trends and prospects of attracting foreign investments in the conditions of the war economy]. Available at: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-6-03-02> (accessed 03 January 2024).